

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díj:

Egész évre	4 frt.
Félévre	2 ..
Negyedévre	1 ..

A társulat minden rendű tagjai
a lapot tagdíjaikért kapják.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénztárnoki —, az esetleges reklamáziók pedig a kiadóhivatálnak küldendők.

X. és XX. század.

A második ezred végén actualis foglalkozás a legközelebbi elmúlt évezred utolsó századaira pillantani. Legalkalmasabbik könyv erre Scheffel: Ekkehard-ja, mely ime a 133-ik kiadásban fekszik előttem.

Korrajz száztizenhárom kiadásban! Kevés könyv hivatkozhatik ily sikerre!

A tizedik század hanyatló korát fösti oly biven, a hogyan csak a meglevő források alapján lehetséges. Fölvezet a sz. galleni monostor ivetzes cellába, a Hohe Tviel égbe vesző várkastélyába. Amott látjuk a század szellemét, emitt a kor nyers társadalmát, mely huonokkal, normanokkal vesződik. A kolostor pergamentjeivel előkészítette az egyezer-évig tartó fényes kort, a lovagiasságnak, a nő kultuszának, a hit bensőségének és poezisének korszakát; a normannok, huonok, magyarok lökést adtak új politikai államalkotásokra.

Ezer év elmúlt. Azóta nagyot fordult a világ. A szent galleni cultura elvilágiasodott. A normannok eltűntek, a magyarság kereszténnyé lett, a keresztény Európának hitbeli egysége széjjelszakadozott, a középkori philosophia sutba került — és új ideálok kerültek fölszínre.

A jövő kor ideálja a nagy társadalom. Felekezet, haza, nyelvkülönbség eltörpülnek az egységesnek képzelt (?) társadalom mellett. Nyugoti Európában egyre hódít ez a gondolat. A bölcselők Comte, Mill Stuart, Herbert Spencer társadalmi tudományyal foglalkoznak, a politikában a socialismus kezd szélesebb hullámokat vetni, az észak-amerikai Egyesült Allamok folyóiratai, reviev-jui minden oldalról pertractálják a nemzetgazdasági és a társadalmi kérdéseket. Francziaországban, Belgiumban, Angliában, Németországban különféle

egyesületek terjesztik az új eszméket; nem tudjuk mi lesz a gondolatok e kavargásából, a mint Ekkehard sem tudta, mi lesz az akkori világból — de valamennyien érezzük, hogy válság kezdetén állunk.

Hazánk ez ideig, hagyományához hiven, alig vett részt e mozgalomban. A magyar nyelv Európában oly izolált, hogy keveset törődik velünk a külföld, a nagyvilág, de mi sem ártjuk magunkat bele a világ nagy kérdéseibe. Megvagyunk, a hogy vagyunk. Ez részben jó állapot, részben nem az. Jó annyiban, hogy a köznép nagy rétegeit nehezebben járjak át a külföldi gondolatok, hivebb maradhat magához, egyéniségéhez. másrészt azonban akárhányszor torkunkra forrott az új eszmékkal szemben követett készületlenségünk.

Igy jártunk a reformációval. Senki sem törődött vele, pedig már Zsigmond király idejében jó lett volna ellene fölkészülnünk; lecsapott közénk, széjjel tépte nemzetünk testét, kioltotta benne az e só hit világát, meggyújtotta a visszavonás, a gyűlölködés lángját, de jót nem teremtett, sem erősebbé, sem nagyobbá, sem miveltebbé nem tette nemzetünket, mert a mohácsi veszedelem után becsapódott utánunk az ajtó.

Igy állunk szemben most a socialismussal. Tanulatlan emberek, félmivelt iparosok, jóhiszemű földmivesek mennek lépre önző és fanatikus külföld ágenseknek. A félrevezetett munkások, iparosok sejtelmével sem bírnak annak, hogy a szocialis eszmék beszivárgása széjjel bomlasztja a magyar hazát elemeire, miként a vérmérgezés megöli az agy és ideg rendszert. Nem tudják, hogy a nagy socialista társadalom ügyet sem vet a vallásra, a nyelvre, a hazára, az előtt igen közömbös: magyarul beszélnek-e Arpád földjén vagy volapükül. Nem tudják, hogy a családnak, a tulajdon jognak felforgatása (államosítása) — a mi a szocialistáknak főprogramm

pontjuk, kirántja a magyarság alól a hegemoniat tulajdon hazájában. Nem tudják, hogy a szocialisták a tömeges számokkal kombinálnak s a magyar statisztika ugy gazdasági, vagyoni, mint népességi tekintetben messzire marad a nyugoti népek mögött. Azok közel járnak vagy elérték már a félszáz milliót, a magyarság még 10 millióig, a magyar birodalom a 20 millióig sem vitte.

Ezért kellene ismernünk a keresztény külföld v é d e k e z é s i módját a XX. század új eszme áramlata ellenében. Ezért kellene kisebb figyelmet fordítanunk a jobbára kozmopolita szemíták kezén levő napi sajtóra, mely csak a rosszát válogatja a külföld híreiből, és nagyobb buzgalommal forgatunk az amerikai, angol, francia keresztények, különösen katolikusok iratait, melyekkel a terjedő szocialista tanoknak utját állják.

Hagyjuk a felekezeti torzsalkodást, mert arról van legközelebb szó: kereszténynek maradjon-e Európa vagy sem? Az egyéniséget, a lelket, az anyaság s a nő méltóságot, a nemzeti culturát, nyelvet pártoló keresztény civilizáció legyen továbbra üdvezítőnk, vagy a kozmopolita, vagyont, házasságot, egyéni függetlenséget, magánbirtokot, hazát, nyelvet, vallást felforgató szocializmusz döntse romba Európát.

Északi Amerikában keresztény szocialista szövetezetek alakultak, melyekben felekezeti különbség nélkül paralelizozzák a társadalmi és nemzeti felforgatók aknamunkáit, mi összetett kezekkel nézzük, miként keletkeznek Aradon, Békés-Gyulán, Hódmezővásárhelyen, Temesvárt, Budapesten szocialista csoportok, miként garázdálkodnak kétes jellemű és honosságú ágensek a magyar nép elméjében, szívében, meg tárczájában és semmit, de semmit sem teszünk abból, a mit XIII. Leo próféta ihletéssel irt encyklikájában a keresztény világnak ajánlott vala. Vajmi kevés az, a mit a mesterinasok nevelése és legény-egyesületek által elérnek. Itt nagyobb energiára, szélesebb körű munkásságra van szükség, hogy készületlenül ne találjon a XX. század, a minő készületlennek talált a reformáció félezzreddel ezelőtt.

D r. C z i r b u s z G é z a.

A testi nevelésről.

Hogy hazánk kellőképpen felvirágozzék, szükséges, hogy polgárai fejlettek és erőteljesek legyenek. Az egyesek ereje tömörülve képezi az erős nemzet-testet. Az erős nemzet képes az idő által hozandó romboló viharokkal megküzdeni. Azért a néptanítók legfontosabb feladata az ifúságot testileg erőssé és fejletté nevelni.

Ha az ipar és gazdálkodás terén széttekintünk, kétségtelenül tapasztalni fogjuk, hogy az erő és testi fejlettség mennyire elősegíti az iparost, vagy gazdászát. az ő munkájában. Az erő ad kitartást és kedvet neki abban, hogy megkezdett munkáját folytatni és bevégezni tudja. S míg a gyenge testalkatu ember a legnagyobb fáradtságával sem képes elvégezni valamely munkát, addig az erőteljes ember csak játszik azon.

Korunkban nagyon lábra kapott a szülők azon szándéka, hogy gyermekeikből urat akarnak neveltetni, illetve nevelni, s így arra, hogy azok erősekké és fejlődötteké váljanak, semmi gondot nem fordítanak, sőt néha a testet erősítő munkát meg is utáltatják, hogy így befolyásukat arra érvényesíthessék, hogy néhány osztályon nebezen keresztül esuszva, hivatalhoz juthasson. Pedig hazánkban az ipar és gazdálkodás terén sokkal boldogabb lehetne, mint más pályákon.

A testi nevelést még a szülői házban a csecsemő kornál meg kell kezdeni. Amde fájdalom, a legtöbb szülő e kötelességet vagy hiányosan teljesíti, vagy egészen elmulasztja. Hány meg hány család van, hol a szellőtetest egyáltalában nem eszközlik, s így a fejlődő gyermek a rossz levegőben senyvedni kénytelen. Sok de sok helyen a tisztaságra semmi gondot nem fordítanak, s így különböző betegségek fejlődhetnek ki, melyek nem csak a test fejlődését akadályozzák meg, hanem ragályosakká is válván, a nemzet drága kincseit, a csecsemőket és a kisdedeket megtelezik.

Ennek utját állni akarván a törvényhozás, a kisded-övek kötelező felállítását mondá ki. Sajnos, hogy nemzetünkre e fontos intézmény, még a kezdetlegesség stádiumában van, s évtizedek telhetnek el, míg azok megvalósulnak.

S mindazt, a mit a szülők és a társadalom e térer mulasztanak, az iskolának kell helyre pótolnia. Az iskola az, a mely megóvjá a gyermeket a testi elsatnyulástól.

Mert hisz tapasztalhatjuk, hogy a szülők a fejlődő gyermekeket igen sokszor erejükön felüli nehéz munkákkal terhelik, ha ezek otthon vannak. Hány, meg hány gyermeknek kell a legsilányabb táplálék mellett egész napon át dolgoznia. A korai nehéz munkára fogtatás káros befolyását szomoruan illusztrálják a sorozó bizottságok lajstromai.

Az iskolában a nehéz munkáktól mentve lévén a gyermek, ugy teste, mint szelleme kellő szempontok szerint fejlődik. E végett számos eszköz áll rendelkezésünkre, melyeket felhasználni törekedünk. Egyik legfontosabb eszköz a tornázás, mely jótékony befolyással van a test fejlesztése és erősítésére. Minden tanóra közben 5—10 percnyi idő elegendő arra, hogy a tanulás után, bágyadt testeket felfrissítsék. Ezenkívül a tanórán kívüli tornászati, erejük fejlesztésén kívül, még ügyesíti is őket. Ha téli időben ezt nem tehetik, e helyett a korcsolyázást eszközölhetik legsikeresebben. Ez nem csak edzi őket, hanem kellemes élvezetet nyújt.

De talán semmi sincs a test fejlődésére jelentékenyebb befolyással, mint a játék. Ez nem csak a léleknek tápláléka, hanem a testnek is feltöltője. E kiténő nevelési eszközt, minden üres időben, alkalmazzunk. S midőn tanítványaink játszanak, legyünk köztük, hisz ekkor jó alkalmunk van tanítványaink egyéni hajlamait, véralkatát kiismerni, mely-

nek ismerete, nevelésünkben hasznunkra van. Mert hisz a játék, néha nem egyéb, mint az élet utánzata.

Az iskolaépület is kiváló befolyással van a testi nevelésre. Ennek kellő tágassága, az lélekek kényelmessége, az ablakok kellő világossága elősegítik a testi fejlődést.

Némelyek a tantárgyakat a népiskolában sokalják és túlterhelésről panaszkodnak, s a testi fejlődés meggátolását látják ezen túlterhelésben. Én ezt csak képzelt dolognak tekintem, s azt tartom: hogy ha a tantervnek nem a betűjéhez, hanem a szelleméhez alkalmazkodunk, túlterhelés nem állhat elő.

A szivarozás is káros befolyással van a testi fejlődésre, azért ugy a szülőknak, mint a tanítóknak közös kötelességük ennek káros befolyásától megóvni a gyermekeket. Ezen kívül óvjuk meg minden olyantól, a mely a testi erő és fejlettség növekedését meggátolná, mert ép és erős testben van erőteljes lélek.

Pál Ferencz.

A banyavidéki róm. kath. esp. kerület plebániáinak rövid története.

Irja: **Kovács Gyárfás.**

(Folyt.)

8 *Népesség.* Abrudbánya plebániájának mostani lélekszáma: 781*). Ez az anya- és fiókközségek közt így oszlik meg:

Abrudbánya anyaközségre esik	632.
Abrudfalva fiókközségre	83.
Bleszény	—
Bucsed	16.
Bucsum	37.
Dupapiátra	—
Kerpenyes	13.
Korna	—

összesen 781.

Ezen szám igen kis mustármagból növekedett — 176 év lefolyása alatt ekkorára. Mert 1717-ben, mikor a reformáció után itt egy jezsuita missio meg-megfordult „több mint 10 család mond utolsó bucsut tévelyének.“ (Erd. ref. anyaszentegyh. névkönyve 1855. 53. l.) Tehát lehetnek ekkor ugy 50-en.

1740-ben „már elegendő számu hivek részére parochus beállításáért buzgólkodik a püspök.“ (Kolosy Schem. p. 27.)

1784-ben — fentebb érintett ref. Névkönyv szerint 65 katolikus lesz disunitussá a Hóra-lázadás félelme miatt. Ez elpártolás illetve kényszer-szakadárság meglehetősen száma még több állhatatos hívót tételez fel.

1830 ban filiákkal egyetemben 825 lelket — tehát többet mint most — számlál.

1) 1893 évi Schematizmusunk szerint. —

A forradalom után következett Vajda plebános egy jegyzetében „circa 670“ katolikust említ az anyaszentegyházban, filiákban 83-at — 753. (Resp. ad quaesit. Praesulis ddo 3-a Martii anni 1837.) E megcsappanásnak a lehet az oka, hogy a forradalom alatt 120 katolikus öletett le. (Jegyzéke az 1849 év máj. 8-9- és 10-én legyilkolt abrudbányai rk. hiveknek. Abrudb. pleb. levéltár.) Azóta (1867) a katolikuság bár kis mértékben emelkedő félben van. Most 781, mint alább jelzém, ide érte a filiákat is.

Mi aztán a katolikuság egyetemének nácionáléját illeti, erről tüzetesen csak ugy szólhatnánk, ha a régi „Conspetus animarum“ ok, milyenek Nagyg és Offenbányán is vannak, az időviszontagságok folytán el nem pusztultak volna. Annyit azonban a rendelkezés alatt álló adatokból következtetünk lehet, hogy a katolikuságnak általában mindig magyar volt uralkodó jellege.

Mert pld. 1271-ben a akosságnak csak egy része (in. colarum pars) áll szászokból. (Schem. Kolosyanus p. 26.) Következőleg a többi magyar. És a 16-ik század végé felé a katolikusok Socin tanait fogadván el: e körülmény is emellett vall, hogy akkor a katolikusok magyarságból állottak, mert az unitarizmus követőket Erdélyben csak magyar (székely) részről talált. Köleséri is „Auraria Romano-Daciaja“ 52 lapján azt mondja, hogy midőn az erdélyi bányatelepekről a régen bevándorolt nagyobb részét német eredetű bányászok az idők viszontagságai folytán, elhagyva régi helyeiket — biztosabb vidékekre vándorolni kényszerültek: egyedül Abrudbányán maradnak meg a városi polgárok (Hungari et Valachi) — magyarok és románok. Mint ugyanezen forrás mondja a régi idők zajainak lecsillapultával a Habsburg ház alatt új lendületet vesz a nemes fémbányászat. Sok kül és belföldi különböző ajku bányász telepszik meg bányahelyeinken. De ennek daczára Abrudbányán — mint eddig más bányahelyeken láték — az idegen bevándorlás nem nyomta el a magyar elemet, sőt ahhoz simult. Eként a kath. plebánia népessége is, midőn a mult század végén a katolicizmus ismét új életre kezdett ébredezni és idővel virágozni: az újabb kor betelepült családjain kívül, még az ős magyar telepből nyerte alkotó elemeit és felvirágzását.

(Folyt. köv.)

Kalászat

a tudomány mezején.

V.

Sir Robert Peel a nagy angol államférfiú mondá egy alkalommal: „Sohasem tapasztaltam, hogy olyan ember, a ki a hémek minden napján dolgozott, csak egyszer is testben vagy lélekben fáradtnak érzette volna magát.“

„Egy kötetlen könyv így szólhatna a mezőn legelő borjuhoz, szeretném, ha a te bőrödben lennék.“

Nevető Democritus azt mondá: „A szerelem olyan, mint az édes tej; a völégény olyan, mint a vaj; a feleség pedig, mint a csipős turó.“

Diogenes így kiálta az öt hallgató tömeghez: „Az egészséges, erőteljes és szép borjuval nem törődnek az emberek; de ha két feje, vagy öt lába van, akkor még fizetnek is, hogy megbámulhassák.“ Igaza volt; most se különb a sokaság, az ember mindig gyarló embernek marad.

Egy sokat gondolkodó elme ily eredményre jutott: „Az okosak felhasználják az egytigyűeket s mindketten űtik a lángészt; az ostobák, mert nem értik meg; az okosak, mert félnek tőle.“ Ezt a témát és variációját történelemnek nevezzük.

„Mit sem lehet nehezebben elsajátítani, mint a türelmet; pedig rendelkezésünkre áll a legjobb mester, az élet.“

A nagy férfiak is babonások. D. Albert tábornagy elájult, ha az asztalra malacot tettek eléje.

Bayte a csapból folyó víz esörgésére vonaglott.

Boxhorn tudóst magánosan vagy társaságban valahányszor meglepte az unalom, hasmenést kapott. —

Darius roppant serege élén egy nyul keresztül futása által ugy megbátortalanodott, hogy ez által is igen elő lett mozdítva Nagy Sándor győzelmé.

Erasmust a hal szagától kilelte a hideg.

Galland unalmas elbeszélés hallatára szorulást érzett szívében.

III. Henrik francia király macskával nem maradhatott a szobában egyedül.

Julius Caesar a villám ellen babér koszorút viselt a fején.

Motte de Bayer batározott ellenszenvvel viseltetett; minden zene iránt: ellenben a menydörgés fölötté gyönyörködött.

Mark Aurél bitt az álomnak.

Mithridates még kéjhölgyei álmát is hitte, noha vérszapó volt és méreggel táplálkozott.

Octavianus Augusztus a híres római császár, bal lábát sohasem füzte bé elébb a jobbnál.

(Folyt. köv.)

Körödy Endre, ny. ig. tanár.

Utazás Rómába és vissza tizenkét nap alatt.*)

(Folytatás.)

A Colosseum után a Forum romanumot látogattuk meg; ez egy régi tér, mely mellett van a mamertini börtön, hol szent Péter és szent Pál utójára el voltak zárva, a honnan a Janikulus hegyre vitték szent Pétert kivégezni. Most ezen börtön helyiségek mind kápolnákká vannak átalakítva, a keresztény zarándokok előtt ritka kegyeletes helyek. Az alsó részében ezen régi börtönhelyeknek egy kút van, mely a hagyomány szerint sz. Péter imájára keletkezett, hogy legyen víz a fogoly és a mégmeg nem kereszteltek megkeresztelésére. A felső részben lévő kápolna czime: „S. Petro in carcere.“

Innét sz. Kelemen pápa és vértanu templomába mentünk. Kiváló figyelemre méltó, régisége, története és sok ritkasága miatt. Ezen basilika az első századból való, szemmel látható bizonyítéka sz. Péter elsőségének s az egyházi szervezet ősiségének.

Azután a legnagyobb kegyelettel látogattuk meg ker. és evang. szent János oratoriumait, hol a figyelmet lekötik ker. és evang. szent János érdekes nagy bronz szobrai. Következett a Laterani sz. János érdekes temploma, a római püspök székesegyháza. A templom eredetét Nagy Konstantintól veszi, eredetileg Lateranus nevének a háza volt. Nem messze van ide a „Scala santa“, mely a pápák házi kápolnája volt; s minthogy sok szentnek ereklyéje őriztetik benne, szentek

* L. lapunk 1893 évi 45. sz.

szentjének is nevezetik; 28 tírusi márvány lépcsőn sorra térdelve és imádkozva lehet feljutni, melyek szent lépcsőknek nevezetnek; a jámbor hagyomány szerint ezen lépcsők Pilatus jeruzsalmi palotájának lépcsői voltak, ezen lépdelt fel az Udvözítő, midőn Pilatus elé vezetett. Fáradtak voltunk, még is szívesen végig térdeltük a 28 lépcsőt, melyek 326. évben sz. Ilona császárné által hozattak Rómába; IV. Kelemen pápa, hogy a továbbá kopástól megóvja faburkolattal látta el.

Ezeket látogattuk meg az első nap; másnap, azaz ápril 8-án d. e. 11 órakor fogadott ő Szentsége; 10 órakor gyülekeztünk a vatikáni bronz kapuhoz, addig a sz. Péter templomban szent misét végeztünk, végig hallgattuk a főkáptalan isteni tiszteletét, gyönyörködünk a páratlan énekkar énekében, körüljártuk a templomot, melyet minél apróbbra vizsgáltunk — annál inkább felkeltette bámulatunkat. Minden, minden de főséget, nagyszerűséget hirdet! Ilyent csak a kath. egyház tud létrehozni.

A bronz kapunál kézhez vettük a jegyeket, melyek nélkül a Vatikánba nem lehet belépni. Kívül két olasz királyi rendőr ögyeleg, mint mondják, ezek a kormány által oda állított leskelődők. Belül mindjárt feltűnnek a festői pápai katonák, derék, csinos kinézésűek s ruházatjuk is meglepő, ezek a svájci testőrök. Már fél 11 órakor fenn voltunk a Sala Clementinában, oda volt rendezve a fogadtatás; ezen terem is művészi festéssel van ékítve, de mi most egész várakozásunkat oda összpontosítottuk, hogy minél előbb lássuk a szent atyát. Szemeink előtt vonultak el a diszbe öltözött testőr tisztek, alabárdos testőrök álltak körül a pápai trónt, 11 óra után hozták ő szentségét a pápai hordszéken a testőrök, kísérvé a testőr tisztek és papjai által. Ünnepeyes pillanatot, telve megnatottsággal! Térdre borulva hatalmas éljenekben törtünk ki, könyvek peregték szemünkől a nagy szerenese és boldogság felett. Ő szentsége elfoglalván a pápai trónt, a vezető püspök tisztelettel, kéz és lábesokra ment elő s megkezdette tartalomdús beszédét.

Mélt. Dessewfy Sándor esanádi püspök hódolati beszédét, melyet meghatottan adott elő, többször hatalmas éljenek szakították meg; ő szentsége trónján ülve mintegy megdiadulva túlvilági lény hallgatta az emelkedett hangú beszédét, többször kedvesen mosolygott; a beszéd bevégeztével a szeretetadományokat nyújtották át, a esanádi egyházmegye 6000 frt szeretet adományát aranyban, egy magát meg nem nevező 50 drb aranyot küldött, a temesvári apácák gyönyörű stólat küldöttek.

Ő szentsége élénkséggel olvasott beszédében örömét fejezte ki, hogy a magyarokat sz. Péter trónja előtt látja, az ősök hitbűségét felemlítve az egyházhoz való tántoríthatlan ragaszkodásra buzdított s megáldott mindnyájunkat, hazánkat, királyunkat és az egész magyar népet. Ugy a püspök hódolati beszéde mint ő szentsége válasz beszéde annak idejében a lapokban közölve voltak. Végül ő szentsége ismét a pápai hordszékbe ült, körülhordoztatta magát és mindnyájunkat, örökre feledhetlen kegyességgel kézcsókra bocsátott s végül ismét apostoli áldását adta mindnyájunkra s véget ért a fogadtatás. Nem volt szem, mely ne hullatta volna az öröm könnyeket. Hogy is ne, hisz Jézus Krisztus földi helytartója, sz. Péter utóda, a lumen de coelo főséges alakjának színe előtt voltunk, láttuk szemünkkel, hallottuk füleinkkel azt

ki az isteni gondviselés különös kegyéből 50 éves püspök, és 84 év terhével bámulatos bölcsen kormányozza a világ egyházát. Láttuk a szelidséget, a kegyességet, emberi testben, érintettük az egész világnak áldást osztogató kezeit ajkainkkal. A legédesebb lelki éledelettel eltelve, nagy meghatótsággal hagytuk el a Vatikánt d. u. 1 órakor.

Feledetlen nap, emlékezetes óra, boldog percz! légy örökké áldott! Lelkem ne feledd soha ezen nagy szerencsét!

Derült és kellemes hangulatban az ebédet elköltve, délután tovább folytattuk vizsgálódásainkat; meglátogattuk a via Antonianán levő Caracalla fürdőit. Ez is egy nagy épületrom. Caracalla kezdette építeni s utódai befejezték, ezen fürdők szomszédságában van sz. Nereus és Achileus temploma.

Megnéztük a Vesta templomot; szép és megható keresztény templom, az ó-kor egyik legérdekesebb maradványai közé tartozik, társával a tivolival képviseli a régi gömbölyded alakú templomokat, mostani neve a Vesta templomnak: „S. Maria del Sole“, mert Szűz Mária szép képe van benne elhelyezve.

A Vesta templommal átellenben van a S. Maria in Cosmedin nevű gyönyörű templom, melyet Bocca della Veritának is neveznek, itt látható egy bizanti izlésű gyönyörű sz. Mária kép, melyet egy szépsége miatt Cosmedinnek nevezett térről hoztak ide Görögországból. Nagyon érdekes a máltai lovagok kolostora és villája, ezt gyorsan végig járva kikocsikáztunk azon nagyszerű templomhoz, mely sz. Pál sírja felett emeltetett. Sz. Pál temploma könnyű áttekinthetőségével, óriási oszlopsoraival nagyszerűen megbat. Ezen templom építési modorát s a kivittelt sok műépítész kifogásolja, nekünk annyi időnk nem volt, hogy azt észrevegyük, mert arra egész tanulmány szükséges. Itt az eddig uralkodott minden pápának arcképe meg van szép festményekben s a helye az ezután következőknek is megvan hagyva. Ezen ugyaszóval a maga nemében páratlan templom Róma falain kívül távol van, majdnem egymagára van, mellette a Szent Benedek rendiek kolostora van, ezek őrzik és gondozzák, csak 2—3 tag tartózkodik itt az itten uralkodó malaria betegség miatt.

Ezen templomtól egy pár kilométernyire van a Tre fontana, azon hely, hol sz. Pál lefejeztetett s hol három forrás van, a jámbor hagyomány szerint a források azon helyeken fakadtak, hová a nagy apostol feje először s innét egyet ugorva másodszer s innét ugorva harmadik helyre esett. Ez a három forrás eredete és a fölöttük emelkedő szentegyház neve: Tre fontana. Nagy kegyelettel iszszak a zarándokok az úde forrás vizet, ittuk mi is, ha nem is voltunk szomjasok. A trappisták őrzik és gondozzák ezen meghatóan kegyeletes helyet, kik az itt levő nagyszámu Eucaliptus fák leveleiből a malaria betegség ellen gyógyszerzt sajtolnak.

Én is vettem belőle egy kis üveggel s felbontatlanul haza hozva kegyelettel őrzöm egy részét most is; nagyon keserű folyadék.

Innét szállásunkra kocsikáztunk, jól esett a pihenés, de még az estei ebéd is.

Április 9-én, mely vasárnap volt, reggel $\frac{1}{2}$ órakor már ismét sz. Péter templomában voltam; Lubrich Agost nagynevű és ritka hitbuzgóságú egyetemi tanárral kocsikáztunk oda. Nagy érdeklődéssel szemléltem a körülállt 20—30 nyelve számára létező gyóntató széket, itt sorban 20—30 nemzetbeli lehetett látni, kik alázattal eltelten készültek a szent gyó-

násra. Csakhamar megtaláltuk a „Pro lingua hungarica“ jelzést, hol páter Gmitter hallgatta ki honfiainak gyónásait; a papokat először gyóntatta a szent mise végzése tekintetéből s így történt, hogy reggeli 8 órára már miséztem is. A szálásra sietve, gyorsan reggeliztünk, indultunk a további szemletra. A Capitoliumba mentünk először, mely nevét egy embertől vette, melyet Jupiter temploma építésekor Tarquinius Priscus alatt a földben találtak. Szabálytalan félkört képez, s 151 láb magasságban emelkedik a tenger színe felett. Régi vár épület, itt van a tarpéji szikla, Tarpéjától, egy római vitéz leányától vette nevét, ki a vár délkeleti oldalán levő sziklánál lelte halálát. Itt találjuk a Piazza Campidoglio-t, mely bár a régi fényvel nem dicsekedhetik, mégis egyike az örök város legszebb tereinek. E téren van a fölséges „S. Maria in Ara coeli“ templom. Castor és Pollux márvány szobra és több császár szobra, Marcus Aurelius hatalmas lovas szobra itt látható. Magasan kiemelkedik a sugár város torony, melyben van a város harangja.

Az ara coeli szentegyház fölöttén levő szép szűz Mária képet sz. Lukácstól származtatják, nagy tiszteletben s elta karva tartatik. Megható ezen egyházban a Santo Bambino vagyis a kis Jézusnak igen sok drágasággal csinosan kiékkített szobrocskája, mely előtt a római gyermekek a karácsoni ünnepek alatt szívreható öröm ünnepélyeket rendeznek. A Santo Bambinot az eredetihez érintve magunkkal hoztuk haza kedves emlékül. Az ara coeli mellett van a „Museo Capitolino“ a capitoliumi muzeum, a római régiség gyűjteménye, mely a vatikáni után méltán első helyet foglal el, és szintén a pápáktól vette eredetét. Számtalan tárgy van itt a szemlélésre és tanulmányozásra összehalmozva, mi csak egy fél órányi ideig szemléltük futva, csak általános beuomást nyertünk, nem sokat élvezhettünk a nagy sietségben, annál kevesebbet tanulmányozhattunk. Ide sok idő kellene! Müremekekkel és régiségekkel van tele a Palazzo dei Conservatori is.

A vízművek közül, melyekben Róma oövelkedik, érdekléltem meg a „Fontana di Trevi“; sziklák közül nagy eséssel omlik ki a víz; ezen nagyszerű mű V. Miklós pápának köszöni létét.

Ápril 9-én délután a quirinali pápai palota elé kocsikáztunk; ez az apostoli pápák királyi laka a Quirinálou, az örök város dicsősége, nagyszerű épület, egy egész városrész több pápa által építve. Egyik részében van a pápát választó bibornokok gyűlési helye, illetőleg volt 1870-ig, most a bírtoló olasz király lakik itt. A palotához kapcsolt kert egy római mértföld. Be nem mehettünk, mert a hely is, lakója is interdium alatt van, a palota elé kocsikáztunk, szétnéztünk s tovább haladtunk.

A Quirinálou van szent András egyháza, kedves, megható szentély, benne egy kápolna szent Kosztká Szaniszló tiszteletére van felszentelve. E templom a Jézus társaság unjecz házához tartozik.

A Quirinálou utcza végén gyönyörű szép négy kút ömleszt babjait. Itt közelben kocsikázás közben több templomot láttunk, mint a többi között remete szent Pál templomát is, melynek egyik mellék oltarán sz. István apostoli királyunk talán Rómában egyetlen képét őrzik. E templomot 1765 évben magyar és lengyel pálosok építették.

A sok érdekesnél érdekesebb és szebbnél szebb templomok között meglátogattuk szent Lőrincz templomát; ezen

kegyeletes templomban nyugsznak IX. Pius dicső emlékü pápáinknak földi maradványai. A kegyeletes szívi keresztények dicsővé tették a hosszú uralkodása alatt sok szenvedésen keresztül ment pápa sírját. Ezen templomban szentelték 50 évvel ezelőtt püspökké XIII. Leo szentséges atyánkat. Itt mutogatják azon vas rácszatot, melyen a bős mártírt, sz. Lőrinczet megégették.

A „Chiesa d' ss. Apostoli“ egyház egyik legkedveltebb temploma a római népnek, régi templom, a hatodik századból való; sok szép siremlék van itt, mint XIV. Kelemen siremléke az ifjabb Canovától, a mellette levő minorita folyosón: a tudós Bessarion bibornoké, Michel Angelo Buonarrottié, kinek tetemeit Florenzbe vitték, melyre vonatkozólag a felirat így szól: „Clam inde Florentiam translatus.“

E templommal szemben diszeleg a híres Colonna-eszládnak fényes palotája.

A „piazza d' ss. Apostoli“ térről a „via de Fornari“ utca Traján forumára vezet. Itt van Traján római császárnak műemrek oszlopa. Az oszlop belsejében 184 lépcső vezet a tetőre, melyen most Trajáné helyett sz. Péter szobra áll. A Traján forum végén két szép kupolás templom áll, az egyik „S. Maria di Loreto,“ a másik „del s. nome di Maria e. s. Bernardo.“

A via Urbánán van a „S. Lorenzo in fonto“ templom, azon helyet őrzi, hol sz. Lőrincz vértanu Hippolytus római lovagot, kinek foglya volt, egy esodálatosan fakadt forrás vizéből megkeresztelte. Szent Pudentiana egyháza szintén nagyon nevezetes hely, ezen helyről indult meg a nyugati polgárosodás, a keresztény bit terjedése nyugaton! Nagy Konstantin idejéig pápai székesegyház, most plebáni templom. Egy ör egy vasráccsal befödött üregbe hosszú póznán gyertyát bocsátott le előttünk, melynek fényével sok emberi esotot láttunk; azt mondá az ör, hogy azok az ide gyűjtött három ezer vértanu ereklyéinek maradványai. Ezen gyönyörű, különféle színű márvány oszlopos s minden részében elragadó szépen ékített templom a szent Agoston rendi apácák őrzése alatt van. (Folyt. köv.)

Kisebb közlemények.

— **Felhívás** az Aquinói-Szent-Tamás-Társaság pártolására.

Ő szentsége, dicsőségesen uralkodó XIII. Leo pápánk anyagiás korunk meggyógyítása végett „Aeterni Patris“ kezdetű körlevelében (1879. aug. 4.) az igazság barátait óvja a téves böleleleti rendszerektől s a keresztény szellemű scholastikus bölelethez utasítja, megmutatván így a bajok egyik főokát s a gyógyulás egyik főszeközét.

Ez apostoli intésre a keresztény tudósok versenyre keltek a scholastikus bölelelet tanulmányozásában, művelésében, megvédésében és terjesztésében. Mindenféle folyóiratok keletkeztek, művek jelentek meg, tanítói székek alapítottak s egyesületek alakultak az igaz bölelelet ápolására.

Ez általános munkálkodásban hazánk sem maradt el, itt is létesültek folyóiratok és tanítói székek s itt is jelentek meg könyvek a scholasticismus ismertetésére.

Amde ezeken kívül szükségesnek mutatkozott egy társaság létesítése, melyben az ügy iránt érdeklődők találékony-ságukat összehajthatják s erőiket egyesíthetik a mondott nagy célra. És ily társaság Aquinói-Szent-Tamás-Társaság névvel a m. é. október 26-ikán tartott alakuló ülésben Budapesten csakugyan létre jött.

Van szerencsénk a társaság miniszterileg jóváhagyott alapszabályaiból a lényeges pontokat itt közölni:

„A társaság neve és székhelye.

1. A bölelelettudomány művelése céljából aquinói sz. Tamás égi pártfogása alatt társaság alakul, melynek neve: Aquinói-Szent-Tamás-Társaság.

2. Székhelye: Budapest.

A társaság célja.

3. A társaság célja kettős.

a) Ismertetni, bebizonyítani, továbbfejleszteni és terjeszteni a keresztény bölelelettudományt, kiválóan aquinói sz. Tamás szellemében;

b) megczáfolni a téves böleleleti rendszerek és tételek.

4. E célból a társaság, július és augusztus hónapok kivételével hónaponként rendes ülést tart, melynek fő tárgyát egy vagy több böleleleti dolgozat fölolvása vagy szabad előadása képezi, mit az előadott tárgyról folytatandó eszmeesere követ. Az előadandó tárgyat az ülés előtt nyolcz nappal szétküldendő megbívón jelezni kell. A gyűlés egyéb tárgyait a társaságra vonatkozó történetek vagy teendők megbeszélése képezi. Évenként egyszer közgyűlés tartatik, melyben a társaság összes tagjai részt vehetnek. Hogy határozatképes legyen, szükséges, hogy a társaság rendes tagjainak harmadrésze jelen legyen. A közgyűlésen a tisztviselők számát adnak működésükről, a társaság által az alapítás, illetve az utolsó közgyűlés óta kifejtett tevékenységről és elért eredményről; ugyanitt történik szükség szerint a tisztviselők választása. Amely rendes tag a tisztviselők eljárásával nincs megelégedve, a közgyűléstől kérhet orvoslást.

A társaság tagjai.

5. A társaság alapító, rendes és pártoló tagokat számlál.

a) Alapító tag az, aki a társaság céljára egyszer s mindenkorra 50 forintot adományoz.

b) Rendes tagjai a megalakuláskor az összebívók és azok, kik az összebívók fölszólítását elfogadták. A rendes tagok később, két tag írásos ajánlására, a jelenlevők szavazatának kétharmadával a közgyűlésen választatnak.

c) Pártoló tag mindaz, ki a társaság céljainak előmozdítására évi két forintnyi összeget nyújt.

A tagok jogai és kötelezettségei.

6. A rendes tag minden ülésen részt vehet a kérdések megbeszélésében, s tanácskozási és szavazati joggal bír az ügyek elintézésében. Kötelessége minden két évben legalább egy dolgozatot benyújtani, vagy előadást tartani. Aki ezt elmulasztja, a társasághól kilépettnek tekintetik.

Az alapító és pártoló tag minden ülésen jelen lehet, s valamely rendes tag által dolgozatot olvastathat föl, de a társulati ügyek elintézéséhez szavazatával nem járulhat.

A társaság vezetése.

7. A társaság a magyar püspöki kar valamelyik tagját védkül fölkéri.

8. A tagok az alapszabályok jóváhagyása után tartandó alakuló közgyűlésen szavazattöbbséggel egy elnököt, egy al-

elnököt, egy titkárt és egy másodtitkárt választanak; mindezek megbízása három évre szól, s a megbízás utolsó évében tartandó rendes közgyűlésen szavazattöbbséggel új választás eszközöltetik. Ha lemondás vagy halálozás folytán időközben üresedik meg valamely hivatal, az új választás a legközelebbi közgyűlésen történik s addig az elnököt az alelnök, a titkárt a másodtitkár helyettesíti; az alelnök és másodtitkár tiszte betöltetlen marad.

9. A titkár írószerek beszerzésére és irodai teendők végeztetésére évenként a közgyűlés által meghatározandó összeget kap.

10. Az elnök, vagy mint helyettese az alelnök, összeállítja az összes ülések tárgysorozatát, s azokat egybe hívja és vezeti, továbbá a társaságot harmadik személylyel szemben képviseli. A titkár, vagy mint helyettese a másodtitkár, bevételezi a tagdíjakból vagy kegyes adományokból befolyó összegeket, s följegyzí a kiadásokat, mindezekről könyvet vezetvén; vezeti a jegyzőkönyveket és végzi a szükséges levelezést.

11. A tisztviselők működésükről a társaságnak felelősek, s arról az évi rendes közgyűlésen jelentést tesznek.

A társaság közlönye.

12. A társaság hivatalos közlönye ez idő szerinti a Böleletli Folyóirat. Ez díjtalanul közli a társaságra vonatkozó adatokat és hirdetőket; továbbá a szerkesztő belátása szerint közli a beérkezett és fölolvastott dolgozatokat, melyekért a nála szokásos mértékben tiszteletdíjat ad.

A társaság vagyona.

13. A társaság az alapító és pártoló tagok járulékaiból és kegyes adományokból reméli vagyonát, mely a társaság ügyeinek vezetésére s esetleg pályadíjak kifizésére vagy egyes dolgozatok kiadására fordítatik. A vagyont a titkár kezeli a 10-ik pontban foglalt módon, a könyvet és a bevételekre vonatkozó iratokat minden hónap végén bemutatván az elnökségnek, a kiadásokra pedig az elnökség utalványozását kikérvén. A számadások felülvizsgálására a közgyűlés előtt tartandó rendes ülésből három tag kiküldetik s az ezek által fölülvizsgált számadás a közgyűlés elé terjesztetik.

Jelen soraimk célja, Társaságunkat az érdeklődő nagy közönséggel megismertetni s azt erkölcsi és anyagi támogatásába ajánlani. Ez utóbira azért van szükség, mert már a Társaság ügyeinek vezetése is kiadásokkal jár, továbbá kívánatos volna, hogy a Társaság pályadíjak kifizése és dolgozatok közzététele utján is szolgálja a maga elé tűzött magasztos célt.

Azért tisztelettel felkérjük az érdeklődőket, sziveskedjenek a Társaságha mint alapító vagy pártoló tagok belépni, ilykép közreműködve a Társaság céljának elérésében, ő Szentéce nagy pápák szándékainak valóstításában, bajaink egyik erős gyökerének kipusztításában s az igazság diadalra és érvényre juttatásában.

A pártolókat a világosság Atyja, az örök Ige és az igazság Lelke meg fogja jutalmazni.

A jelentkezések ily címre intézendők:

Dr. Kiss János, a Szent-István-Társulat igazgatója,

Budapest, Királyi Pál-utca, 13. sz.

Budapesten, a Társaság 1893. október 26-dikán tartott alakuló üléséből-

Dr. Bognár István,
elnök.

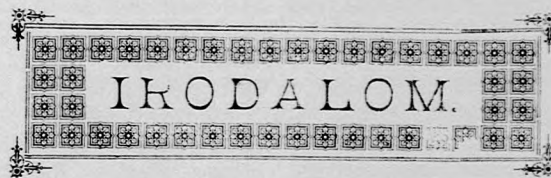
Dr. Kiss János,
alelnök.

— **Kajántói levél.** Van szerencsém közölni azon öröndetes eseményt, hogy a kajántói róm. kath. — ev. ref. és görög kath. vegyes vallásfelekezeti községben, daczára annak, hogy minden felekezet saját külön iskolával bir, a görög kath. szülők önkényt belátván a 43.760 sz. miniszteri rendeletnek a magyar nyelv tanításáról szóló, és az 1879 évi XVIII-ik t. cz. szerinti intézkedésének szükséges és hasznos voltát: tanköteles gyermekeiket saját lelkészek ellenkezése daczára is az itteni róm. kath. iskolába iratták be, valamint a mult évben, ugy most is. És így a magyar nyelv elsajátíthatása céljából több, mint 22 görög kath. gyermek jár jelenleg iskolánkba; kik a beiratáskor egy szót sem tudtak magyarul. — A magyarosodás, és a magyar állameszme közös szempontjából is örömmel ragadtuk meg a ftdő igazgató lelkész urral együtt ez alkalmat, hogy a magyar államnak román ajku alattvalói is ebbeli méltányos igényeiknek ez által érvényt szerezhessenek. A miből önkényt következik, hogy az alsóbb osztályú román családok a feuntidézett magas miniszteri rendeletnek, örömet meghódolnak, ha csak erőszakos félrevezetés őket ebben nem gátolja.

Egyuttal van szerencsém közölni azon üdvös eseményt is, hogy közelebből a kajántói róm. kath. egyházközségben több család, s így összesen 16 lélek tért vissza az ev. ref. felekezetből a róm. kath. igaz hitre. Ime a kormány egyházipolitikájának gyümölese!

Kajántó, 1894. jan. 15-én.

Pintye József,
r. kath. k. tanító.

— **Értesítés.** Ertesítjük tisztelt olvasóinkat, hogy a Kassán megjelenő „Szólészeti és Borászati Lap” ez év elsejével, a midőn a 15-ik évfolyamba lépett, ugy alakban, valamint tartalmilag kibővitve jelent meg. Ajánljuk e fontos szaklapot t. olvasóink figyelmébe. Mutatványszámok mindenkinek megküldetnek, ki azért a „Szólészeti és Borászati Lap” kiadóhivatalához Kassára fordul.

— **Felhívás előfizetésre.** Anteusz és Andrásfalvy de Andrásfalva szerzőjétől, dr. Werner Gyulától Nyárutó cím alatt új regény fog megjelenni kiadásomban, mely érdekes meséjével és a magyar társadalmi életből vett alakjaival, bizonyára feltűnést fog kelteni. A kritika egyhangulag elismerte Wernerről, hogy az ifjabb nemzedék közül ő a legmagyarabb regényíró. Azért írta róla a Fővárosi Lapok: „Regény alakjai közülünk valók, hangulataikat ismerjük és átérezzük; előadási módjában a kifejtett stílust fedezték fel; s e kezdeményezéseért üdvözljük, tehetségeért örömmel tapsolunk neki.” A Nyárutó méltán sorakozik eddigi műveibez. Oly vonzó könyv lesz ez. hogy az olvasó nem teszi le kezéből, míg végig nem olvassa. A Nyárutó 17 iven, szép kiállításban, február hó folyamán fog megjelenni. Előfizetési ára 1 frt 20 kr., bolti ára sokkal magasabb lesz. Gyűjtőimnek minden 10 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálók.

előfizetési pénzek, legezélszerűbben postautalványnyal, 1894. év január hó 31-ig hozzám (Nagyenyedre) küldendők. Kelt Nagyenyeden, 1893. év karácsony havában, bazafias tisztelettel Baldi Károly, kiadó és könyvkereskedő.

— **Tisztelettel értesitem** a tanítással és lelki pástorkodással foglalkozó főt. papságot, nemkülönbén a római és gör. kath. néptanító urakat, hogy az általam kiadott legújabb Deharbe-Tótfalussy róm. kat. Kátéból cenzellel felajánlok 500 példányt 1 frt 60 kr. helyett 1 frt 20 krért: ugy azonban, hogy minden 1 frt 20 krból a 20 krt. a kath. néptanítók országos árvaházának fogom beszoiglatatni t. Erdélyi Imre szatmári elemi iskolai igazgató-tanító ur utján, ki szíves volt megigérni, hogy ezen 20 kroból keletkező kedvező összeget rendeltetési helyére juttatja. Esorokat a tanító-egyesületek, népiskolák és esperesi körök figyelmébe is melegen ajánlom, mert a mellett, hogy a könyvtárt egy hasznos és nélkülözhetetlen könyvvel gazdagítják, másrészt egy magas-szatos intézmény tőkájének gyarapítását mozdítják elő. A munka sűrűn nyomott 26 iv. Szól a hitről, parancsi król s a ma-laszt eszközeiről s ugy a főt. papságra, mint a néptanító urakra nézve egyedüli nélkülözhetlen könyv. Sacerdotibus etiam erga s. Szatmáron, 1893 április 26. Tótfalussy Dániel, képzőintézeti hittanár s népiskolai bítelemző.

Napi események köréből

— **A kath. nagygyűlésen** Erdélyből jelen voltak: Fábián Sándor, püspöki vicárius, dr. Tódor József, kanonok orsz. képviselő, Kóródy Péter és Zlamál Agost, tanárok, Kiss Bálint, cs. és k. kamarás, magyarigényi nagybirtokos, Császár Károly, miklósvári lelkész, dr. Otobán Nándor, brassói o. o. vos, Prokupek Sámuel, nsebeni külvárosi plebános. Nenrihrer Odön, nsebeni segédlelkész, dr. Györffy Gyula, orsz. képviselő. Ineze Ignác, esikusatószezi kántortanító. Sándor Gergely, esikszentimrei községi bíró. Molnár József, orsz. képviselő. Kánya János, esikdelnei birtokos. Ferenczi Károly, gyergyószentmiklósi l. sz. plebános. Görög Joachim, gyergyószentmiklósi ö. sz. plebános. Zomora Dániel, gyóalfalvi plebános. Rozsdás Antal, gyergyó-alfalvi kereskedő. Márton Ferencz, Márton Lajos és Ferencz Balázs, gyógyószentmiklósi földbirtokosok. Mélik Bogdán, gyóremetei földbirtokos. Erános Bogdán, gyószentmiklósi gyógyyszerész. Urmánczy János, topliczai nagybirtokos. P. Sántha Angelus, sz. f. r. theologiae lector (V.-Hunyad). Mestrik István, Strauss Adolf, v.-hunyadi kereskedők. Schmidt Ferencz, v.-hunyadi birtokos. Biró Béla, kolozsvári apátkanonok plebános. Pál István, t. kanonok igazgatótanácsai referens. Bogyó István vendéglős Kolozsvárról. Deák Ignác, radnóti intéző. Gróf Haller Jenő, kükküllő-vári nagybirtokos. Kovács Ferencz, marosvásárhelyi apátplebános, Papp János, jobbágyfalvi esperesplebános. Kalapács Imre, ebédi lelkész. Gegő György, deményházi plebános. Dániel Ferencz, mosoni nagybirtokos. Bence János, deményházi székely gazda. Bárány Lukács, szamosujvári ö. sz. plebános. Novák Gerő, szamosujvári tanár. Gróf Kornis Victor, szentbenedeki nagybirtokos. Betegh Imre, feléri nagybirtokos. Gergely Ignác, tordai t. kanonok-plebános. Gróf Zichy István,

sz.-földvári nagybirtokos. Miksa Elek, hadrévi nagybirtokos. Jung-Cseke Lajos, sz.-udvarhelyi apát-plebános. Oláh Antal, sz.-kereszturi lelkész.

— **Hajólozás.** A Szent-István apostoli királyról ezimzett erdélyi Szent-Ferenczrend tartománya és a székely-udvarhelyi zárda tagjai szomorodott szívvel tudatják szeretett rendtársuk, illetőleg tagtársuk nagyontiztelendő P. Bodó János Miklós kiérdemült tartományi ör. rendtartományi tanácsos, zárdatönök és főgyumasiumi tanár atyának élete 70-ik, szerzetesi fogadalmának 51. és áldozásának 42 ik évében a székely-udvarhelyi róm. kath. sirkertbe örök nyugalomra elhelyeztetni: — lelke üdvéért pedig az engesztelő szent-mise áldozat 22 é n. e. 7 óraker fog az Egek urának bemutatatni. Az örök világosság fényeskedjék neki! Sz.-Udvarhelyt, 1894. január hó 20-án.

— **A sárpataki** róm. kath. hívek nem képviseltethetvén magukat a budapesti nagy katolikus gyűlésen, mégis hogy számban — szívvel és lélekkel — az egészzel együtt érezzenek, 107 névaiáírást küldöttek fel Budapestre, és folyó hó 16-án 1/2 10 óraker tartott sz. misére tömegesen össze gyűl vén, sz. mise után nyilvános könyörgést tartottak, kervén Jézust, hogy a ki gyakran megszegyeniteite az ellene törő farizensokat és hiteleneket, Ó aiazza meg most is a felfuvalkodott iszentelenekeket és szélesse el az ő Anyaszentgyóházának ellenségeit, hogy elleneinktől megszabadulván, félelem nélkül szolgálhassunk neki. Both Demeter, h. lelkész.

— **Az erd. r. k. irodalmi társulat pénztárába fizettek:** Loycezl Ferencz, elf. 1893-ra 2 frt. Bartos Dénes, rtg. 1893-ra 2 frt. Kóródi Berárd, elf. 1893-ra 2 frt. Baka János, rtg. 1893-ra 2 frt. Ferenczi Károly, rtg. 1893-ra 2 frt. és munkája fejében 3 frt. Lukácsfi Manó, ptg. 1893-ra 2 frt 50 kr. Fülöp Arpad, elf. 1893-ra 3 frt. Gazda Dénes, rtg. 1893-ra 2 frt. 1894-re 1 frt. Szabó Ferencz, elf. 1893-ra 4 frt. Nagy Ignác, elf. 1893-ra 4 frt. Wéber Béla, elf. 1893-ra 4 frt. Biró Mihály, elf. 1893-ra 4 frt. Avedik Lukács, ptg. 1893-ra 4 frt. Kézdí-orbai tanító egylet, elf. 1891-re 4 frt. Török Antal, ptg. 1893-ra 5 frt. Kovács József, ptg. 1893-ra 5 frt. Szentferenczrendi zárda, rtg. 1893-ra 2 frt. Dr. Cserni Béla, rtg. 1893-ra 2 frt. Bálint Gergely, elf. 1893-ra 4 frt. Hoffmann Mihály, ptg. 1893-ra 5 frt. László József, ptg. 1893-ra 5 frt. Csákány Adeodat, ptg. 1893-ra 5 frt. Csató Ferencz, ptg. 1893-ra 5 frt. Zomora Dániel, ptg. 1893-ra 5 frt. Karácson Márton, ptg. 1893-ra 5 frt. Dr. Salzbauer János, ptg. 5 frt. Bálint László (Bereczk), ptg. 1893-ra 5 frt. Miske Gyula, ptg. 1893-ra 5 frt. Hosszu Ferencz, elf. 1893-ra 4 frt. Balló János, elf. 1893-ra 4 frt. 1894-re 2 frt. Miklós Albert, elf. 1893-ra 4 frt. Embery Arpad, rtg. 1890-re 2 frt. 1891-re 2 frt. 1892-re 1 frt. Gegő György, elf. 1890-re 4 frt. 1891-re 4 frt. 1892-re 4 frt. 1893-ra 4 frt. (Folyt. köv.)

— **A pénztárnoki hivatal** felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy az előfizetési pénzeket s egyáltalán tagdíjakat, valamint a pályázati hirdetések díját is közvetlenül az erd. róm. kath. irod. társulat pénztárnoki hivatalának Gyulafehérvárra (vár) küldjék, mert ellenkező esetben a pénztárt kezelők felelősséget nem vállalnak. — Továbbá az 1893 decz. 29-én tartott választmányi gyűlés határozatából egyszeri pályázati hirdetés 1 frt 30 kr., mely összeg a pályázat küldésével egyidejűleg utalványozandó.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: ZLAMAL AGOST.
Szerkesztőtársak: BALINTH GYORGY, Dr. CSERNI BELA, FEJÉR GERŐ, VASS ALBERT.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárrt.